

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Suolan terveyshaitat ja –kustannukset

Antti Jula, ylilääkäri, sisätautiopin dosentti, THL

Seminaari Suola – Näkymätön vaara 8.2.2011

Verenpaine ja aivohalvauskuolleisuus

Prospective Studies Collaboration, Lancet 2002;360:1903-13

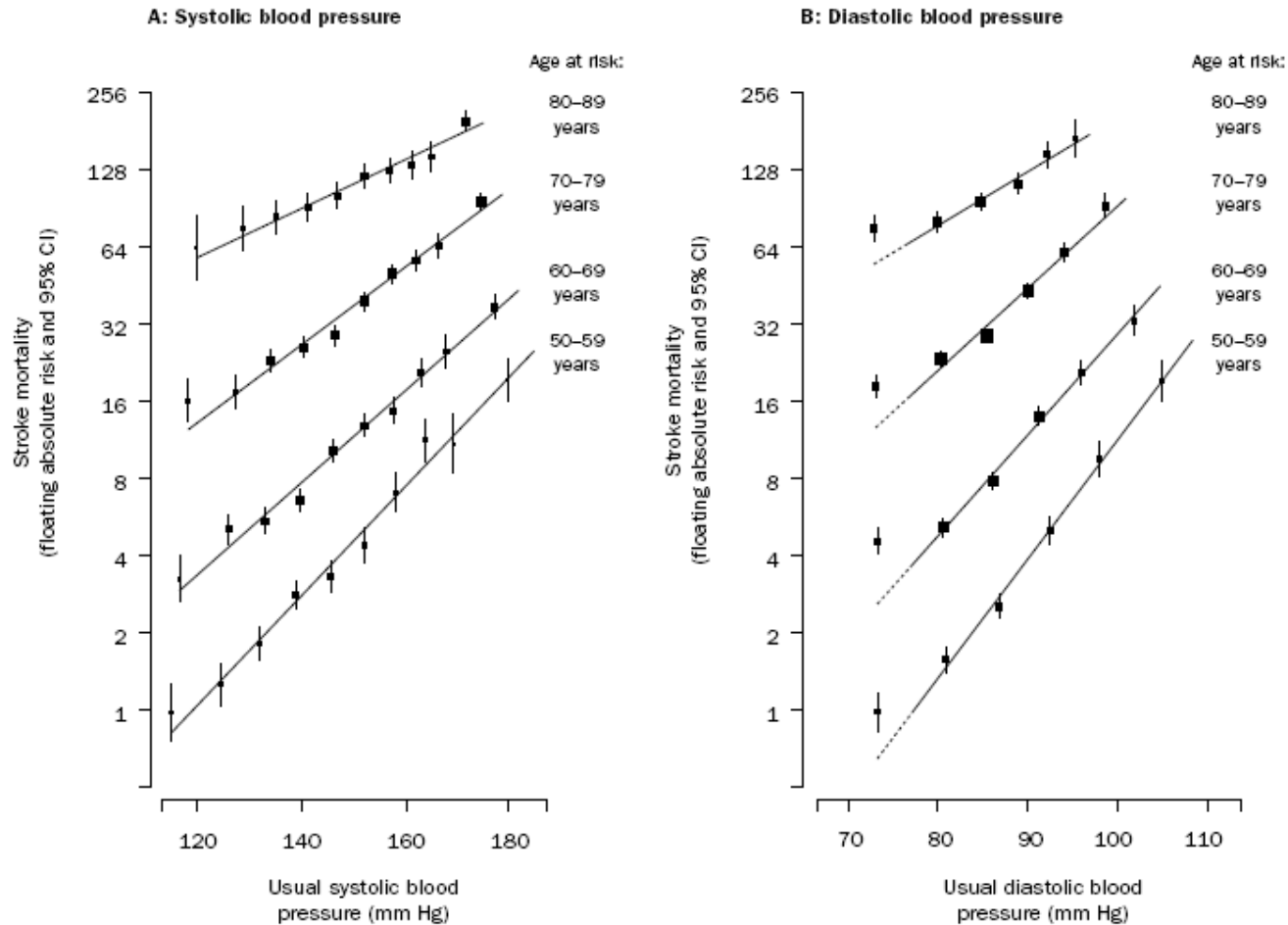

Figure 2: Stroke mortality rate in each decade of age versus usual blood pressure at the start of that decade

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Verenpaine ja sepelvaltimotautikuolleisuus

Prospective Studies Collaboration, Lancet 2002;360:1903-13

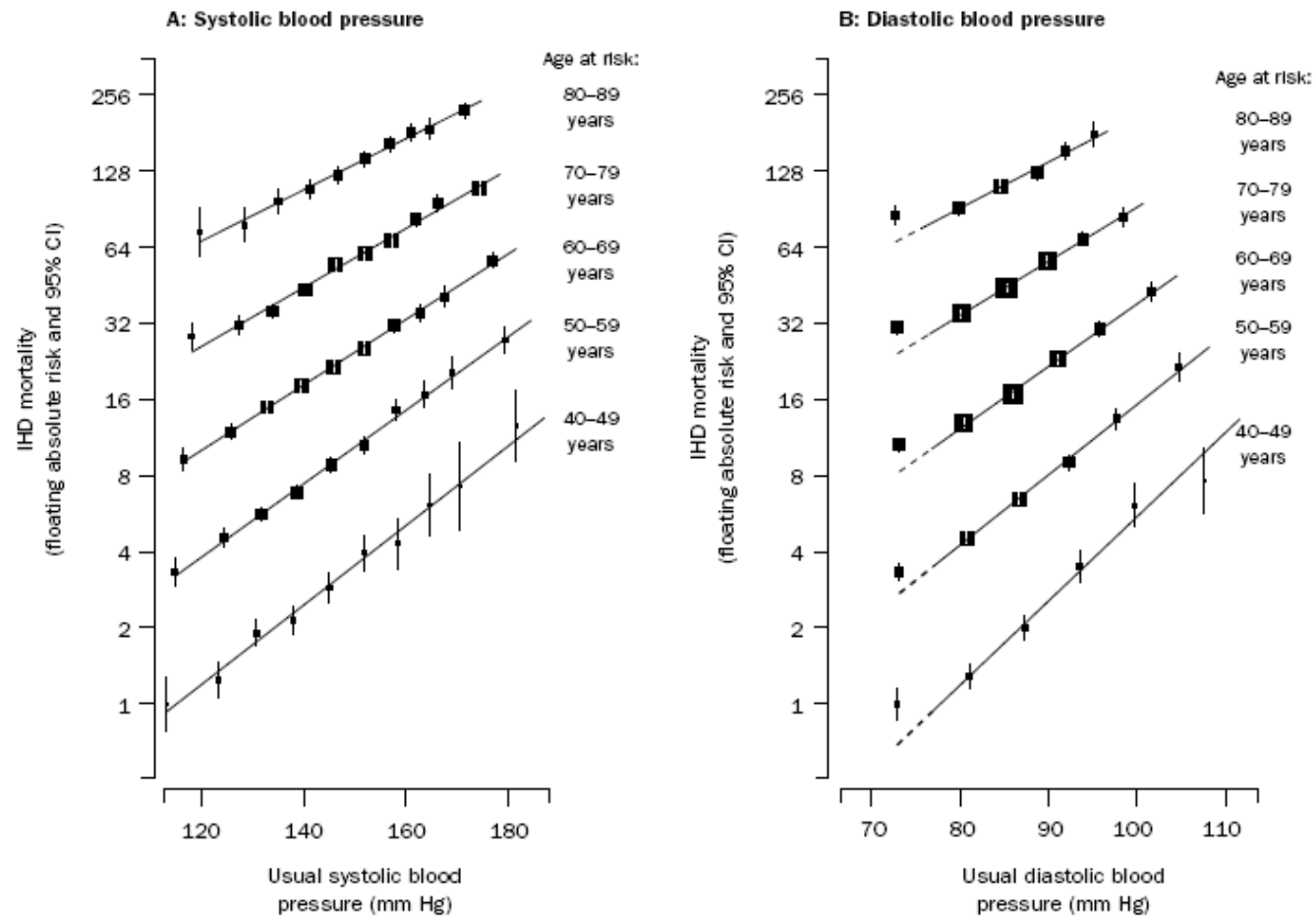

Figure 4: Ischaemic heart disease (IHD) mortality rate in each decade of age versus usual blood pressure at the start of that decade

Natriumin fysiologinen tarve

- Elämälle välttämätön kivennäisaine
- Fysiologinen tarve 230 mg/pv
- Vähimmäissaannin alaraja 575 mg/pv
- Suomalaisten natriumin saanti ylittää fysiologisen tarpeen
  - Naisilla 12-kertaisesti
  - Miehillä 16-kertaisesti

Natrium ja verenpaine

- Kohonnutta verenpainetta ei esiinny yhteisöissä, joissa natriumin päivittäinen saanti on alle 920 mg (suolaa <2,3 g/pv)
- Suolan käytön puolittaminen 8-12 g/pv tasolta pienentäisi keskimääräistä iänmukaista verenpaineen nousua 11/6 mmHg/30 v

Elintapamuutosten vaikutukset kohonneeseen verenpaineeseen

Hoitokokeiden meta-analyysit

Natrium/He	-2300 mg	-7/-4 mmHg
Natrium/Law	-2300 mg	-10/-5 mmHg
Kalium/Whelton	+2000 mg	-3/-2 mmHg
Kalsium/VanMierlo	+1200 mg	-2/-1 mmHg
EPA+DHA/Morris	+1.0 g	-0.7/-0.4 mmHg
Kuitu/Streppel	+11.5 g	-1/-1 mmHg
Alkoholi/Xin	-67 % tasolta 3-6 ra/pv	-3/-2 mmHg
Paino/Neter	-5 kg	-4/-3 mmHg
Paino/Horvath	-4 kg	-6/-3 mmHg
Liikunta/Dickinson	Säänn. kestävyysliikunta	-5/-2 mmHg

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Sydämen vasemman kammion liikakasvu ja valtimotautivaara

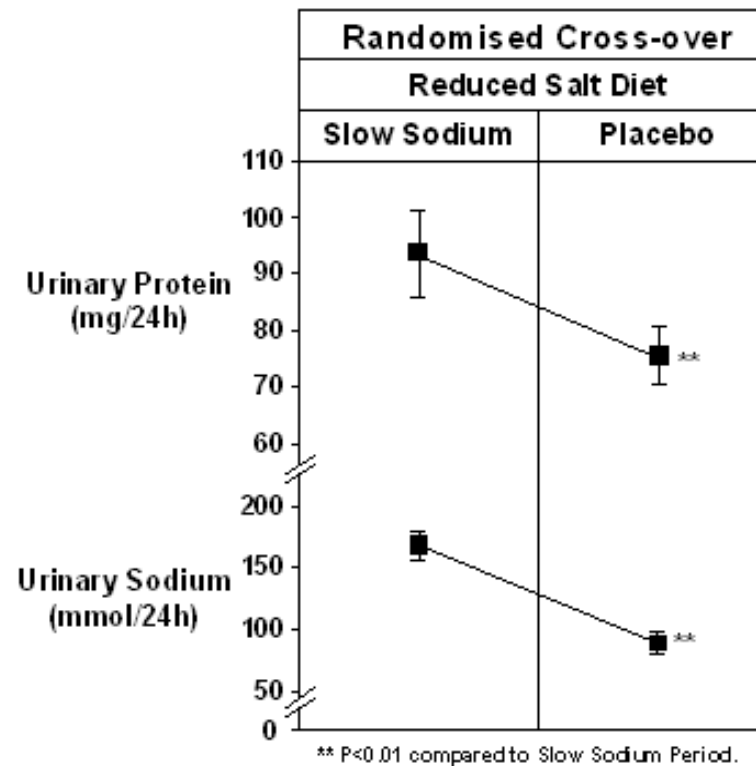
- Sydämen vasemman kammion liikakasvu
  - Lisää aivohalvauksen ja sydäninfarktin vaaraa
  - Esiintyvyys 25-50% henkilöillä, joilla verenpaine on kohonnut
- Sydämen vasemman kammion liikakasvun muutettavissa olevat vaaratekijät
  - Runsas suolan saanti
  - Liikapaino
  - Kohonnut verenpaine

Liebson ym. Circulation 1993;87:476-486, Jula ym. Circulation 1994; 88:1023-31
TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Suolan vähentäminen pienentää valkuaisen erityystä virtsaan – suojaa munuaisia

Salt Reduction and Urine Protein Excretion

Runsas suolan käyttö lisää kuoleman vaaraa

- 2300 mg:aa suurempi päivittäinen natriumin saanti (5.7 grammaa suurempi suolan saanti) lisää
  - Kuoleman vaaraa 26 %
  - Sepelvaltimokuoleman vaaraa 51 %
  - Sydän- ja verisuonitautikuoleman vaaraa 45 %
  - Vaaran lisääntyminen suurin ylipainoisilla

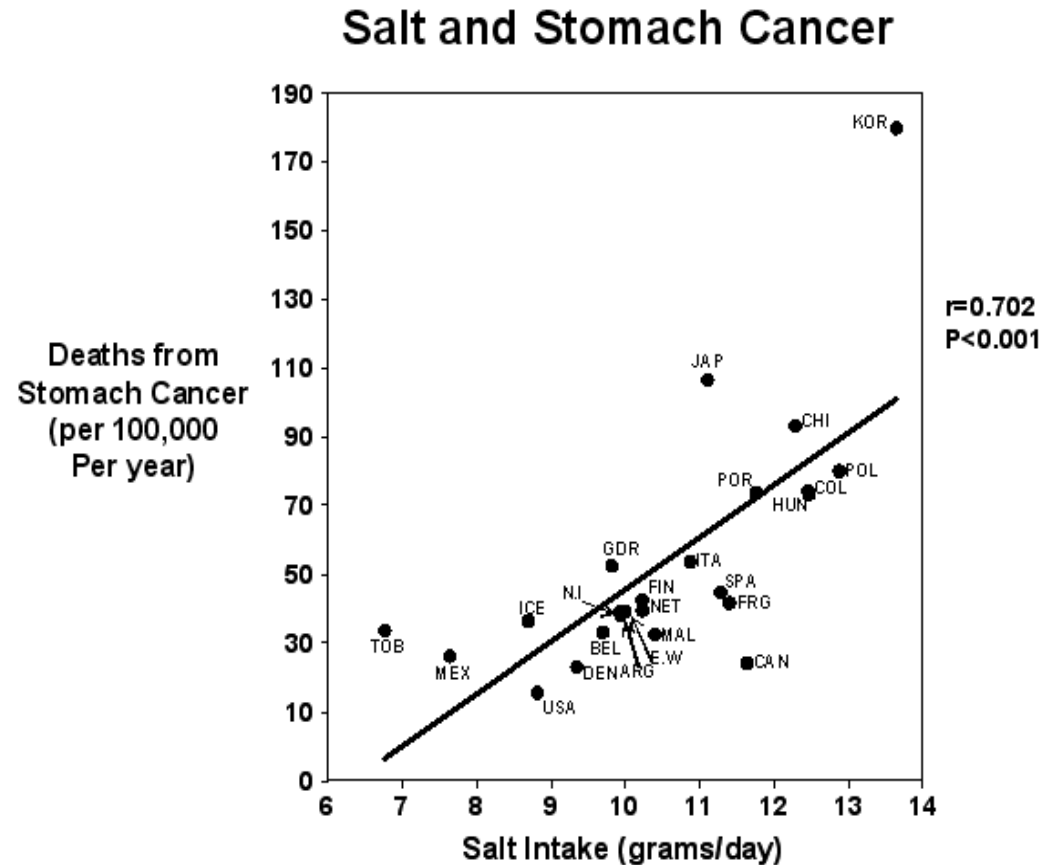

Suolan käytön pienentäminen vähentää sydän- ja verisuonitautitapahtumia

- TOHP I ja II –tutkimukset
  - 3126 iältään 30-54-vuotiasta hypertensiivistä henkilöä seurattiin 10-15 v
  - Suolan käytön vähentäminen 2 grammalla päivässä (800 mg:lla natriumia) pienensi vakavia sydän- ja verisuonitautitapahtumia (aivohalvaus, sydäninfarkti, ohitusleikkaus tai SVT-kuolema) 25%

Suola ja mahasyöpä

Mahdollinen mekanismi: Suola altistaa mahalaukun limakalvoja *Helicobacter pylori*n aiheuttamalle tulehdukselle, joka puolestaan lisää syöpäriskiä.
Beavers ym. J Hypertens 2004;22:1475-7

Suola ja osteoporoosi

- Ruoasta saatava natrium lisää kalsiumin eristystä virtsaan ja voi siten altistaa osteoporoosille
- Suolan saannin vähentämisen 10 g:sta 5 g:aan päivässä on arvioitu vastaavan 1000 mg:n suuruista päivittäistä kalsiumlisää (Devine ym Am J Clin Nutrition 1995;65:740-5)

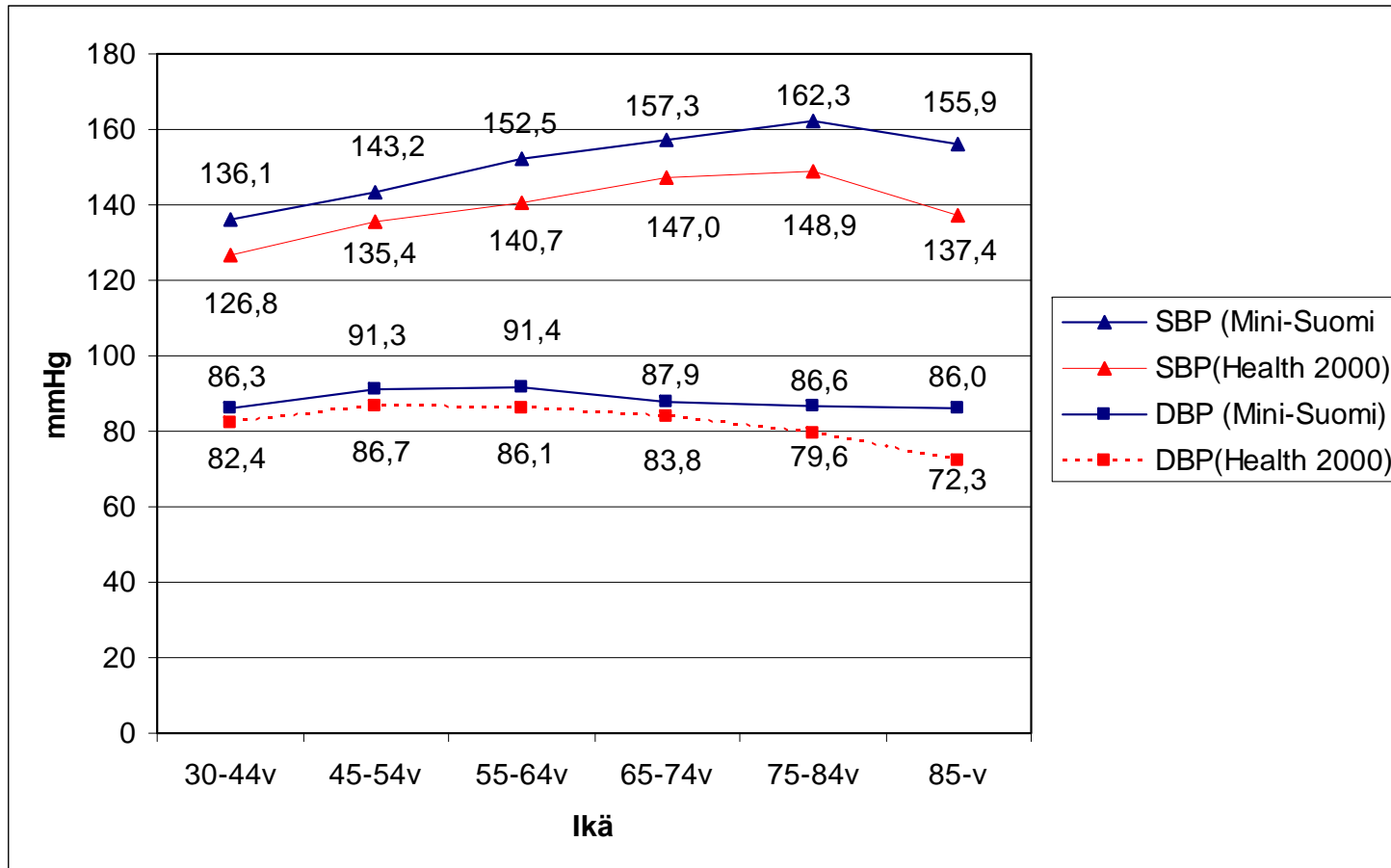

Suola ja astma

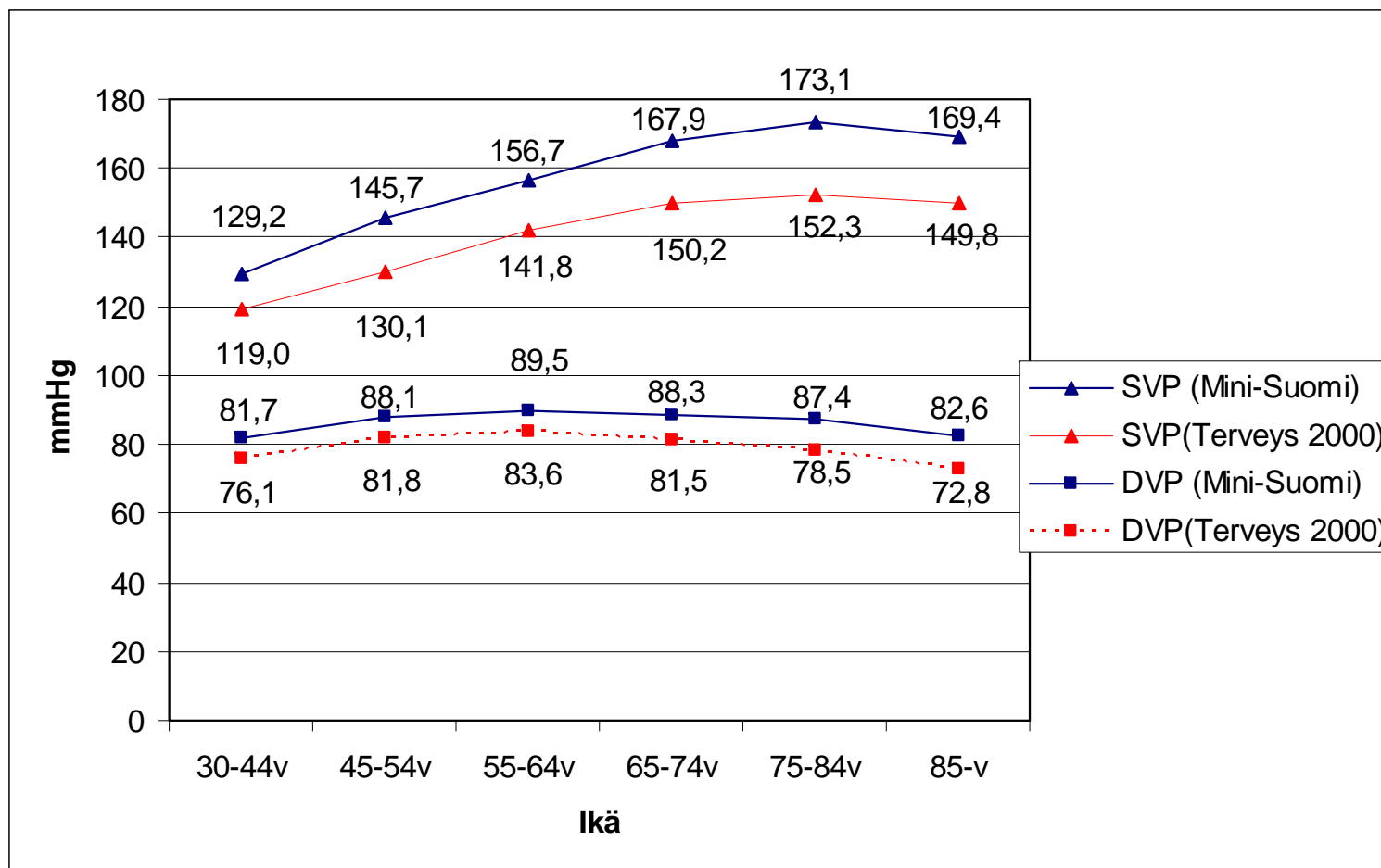
- Suolan käytön vähentäminen pienentää astmaatikoilla keuhkoputkien supistumistaipumusta ja vähentää astmaoireita

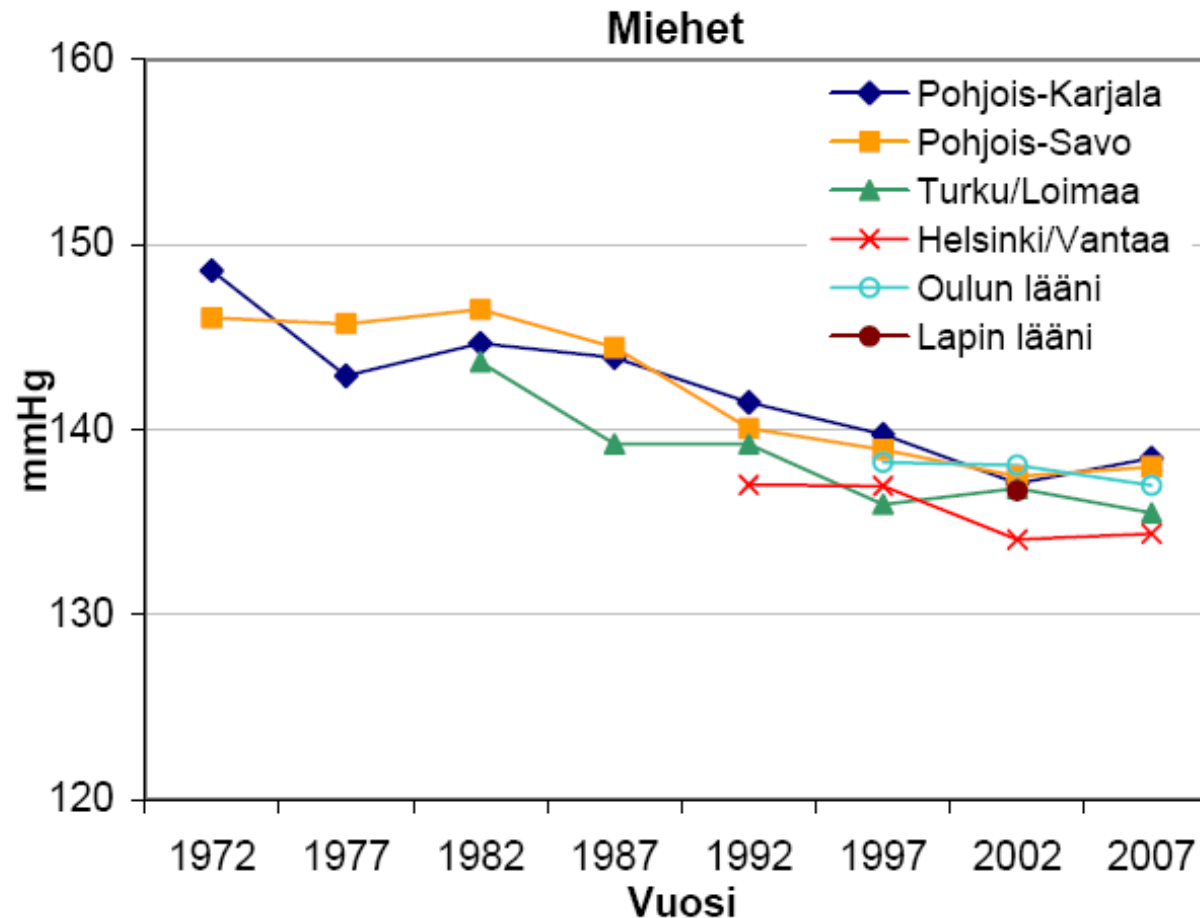
Suomalaisten miesten verenpaine on laskenut 20 vuodessa keskimäärin 9.5/4.3 mmHg

Suomalaisten naisten verenpaine on laskenut 20 vuodessa keskimäärin 14.2/6.3 mmHg

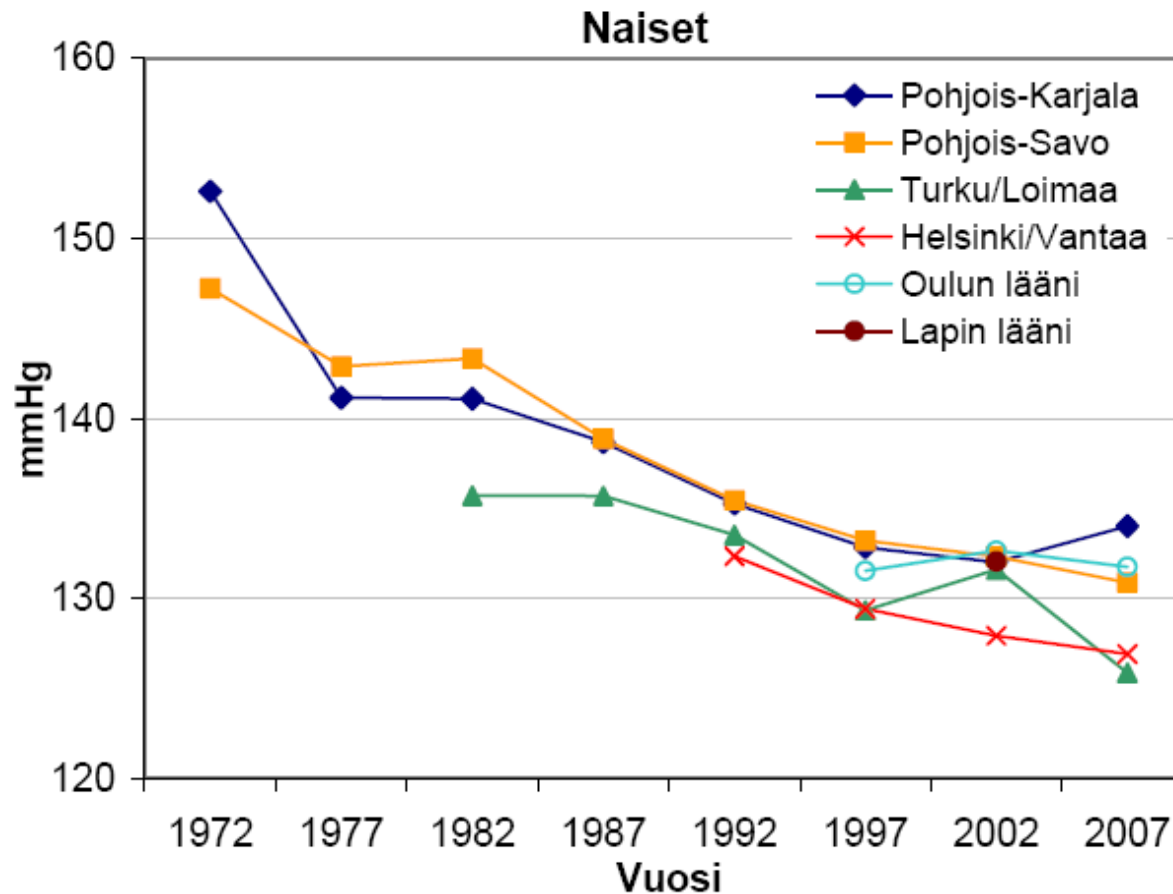

Systolinen verenpaine 30-59-vuotiailla miehillä 1972-2007

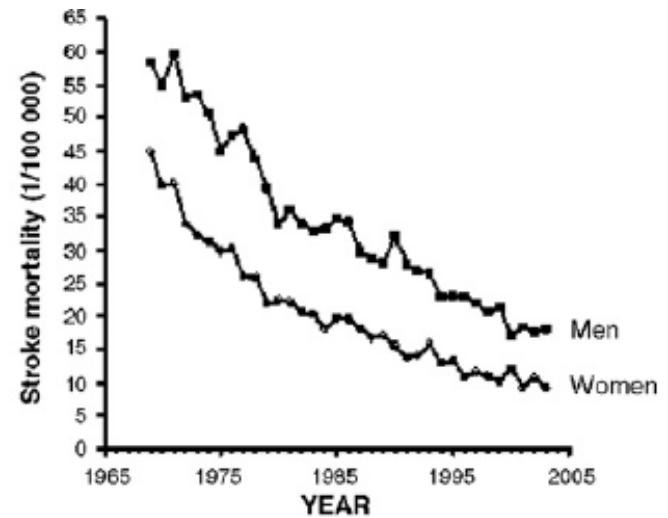
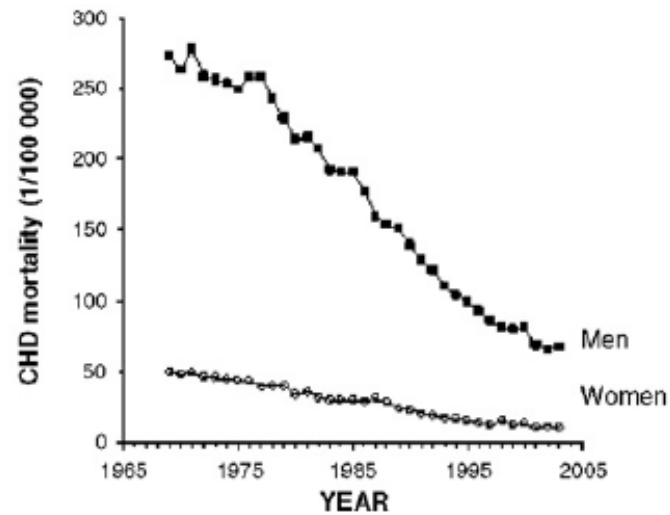
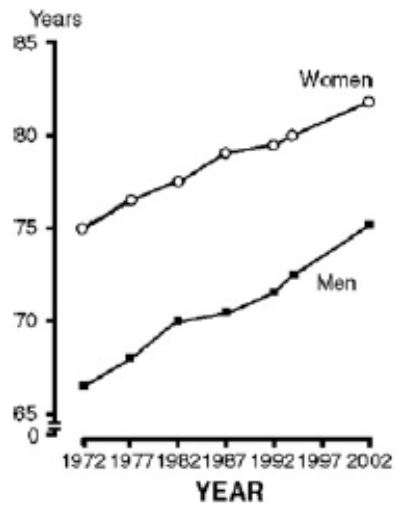

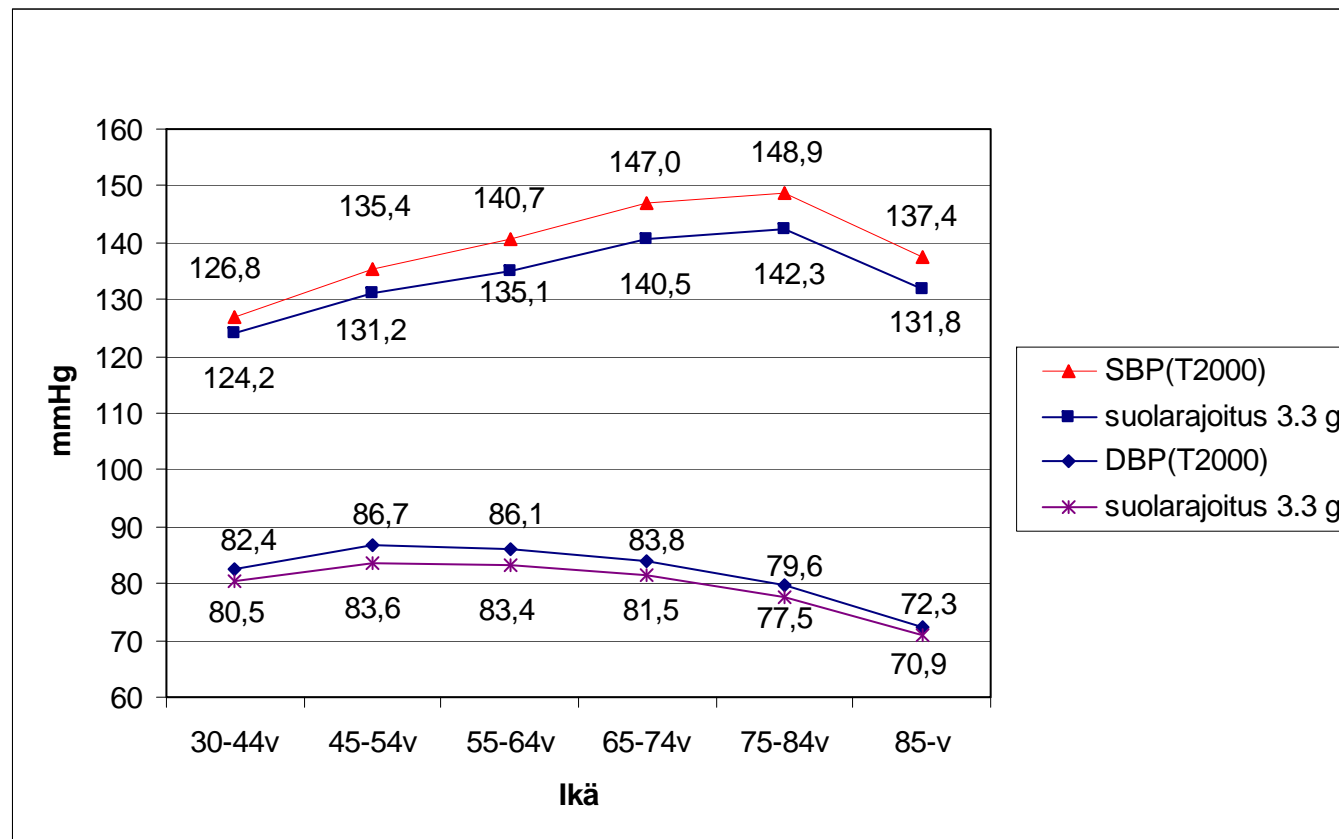
Systolinen verenpaine 30-59-vuotiailla naisilla 1972-2007

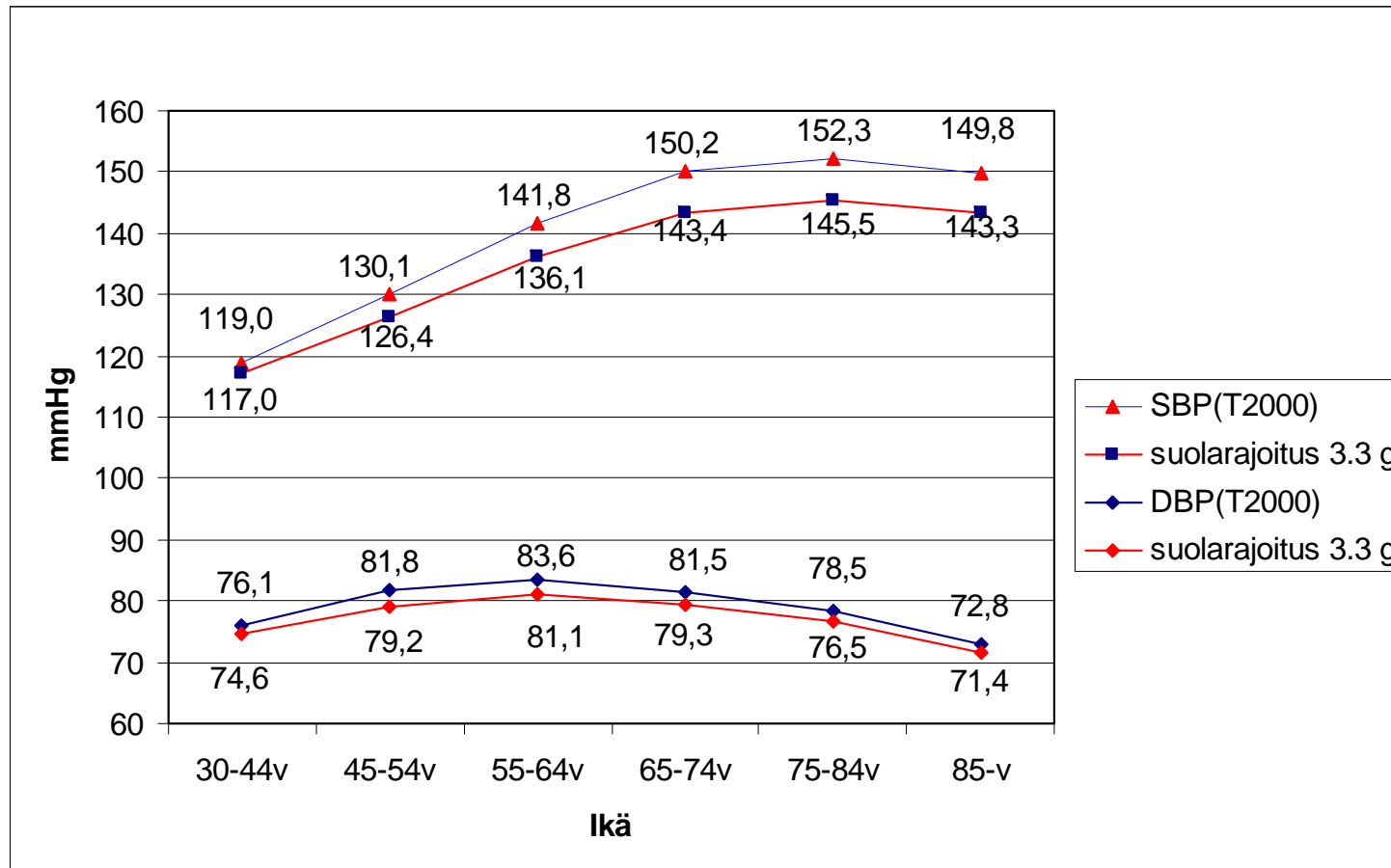
Elinajanodote ja ikävakioitu sepelvaltimotauti- ja aivohalvauskuolleisuus Suomessa

Suolan käytön lisävähentämisen arvioitu vaikutus miesten verenpaineeseen

Suolan käytön lisävähentämisen arvioitu vaikutus naisten verenpaineeseen

Suolan käytön lisävähentämisen vaikutukset väestön verenpaineeseen, aivohalvauksiin ja sepelvaltimotautikohtauksiin

- Suolan käytön vähentäminen noin 2 grammalla alentaisi
  - Väestön verenpaineen keskimäärin 2.8/1.6 mmHg
    - Aivohalvaukset vähenisivät 12 %
    - Sepelvaltimotautikohtaukset vähenisivät 6 %
- Suolan käytön vähentäminen noin 3 grammalla alentaisi
  - Väestön verenpaineen keskimäärin 4.3/2.3 mmHg
    - Aivohalvaukset vähenisivät 20 %
    - Sepelvaltimotautikohtaukset vähenisivät 10 %

ORIGINAL ARTICLE

Projected Effect of Dietary Salt Reductions on Future Cardiovascular Disease

Kirsten Bibbins-Domingo, Ph.D., M.D., Glenn M. Chertow, M.D., M.P.H.,
Pamela G. Coxson, Ph.D., Andrew Moran, M.D., James M. Lightwood, Ph.D.,
Mark J. Pletcher, M.D., M.P.H., and Lee Goldman, M.D., M.P.H.

ABSTRACT

BACKGROUND

The U.S. diet is high in salt, with the majority coming from processed foods. Reducing dietary salt is a potentially important target for the improvement of public health.

EDITORIAL

Compelling Evidence for Public Health Action to Reduce Salt Intake

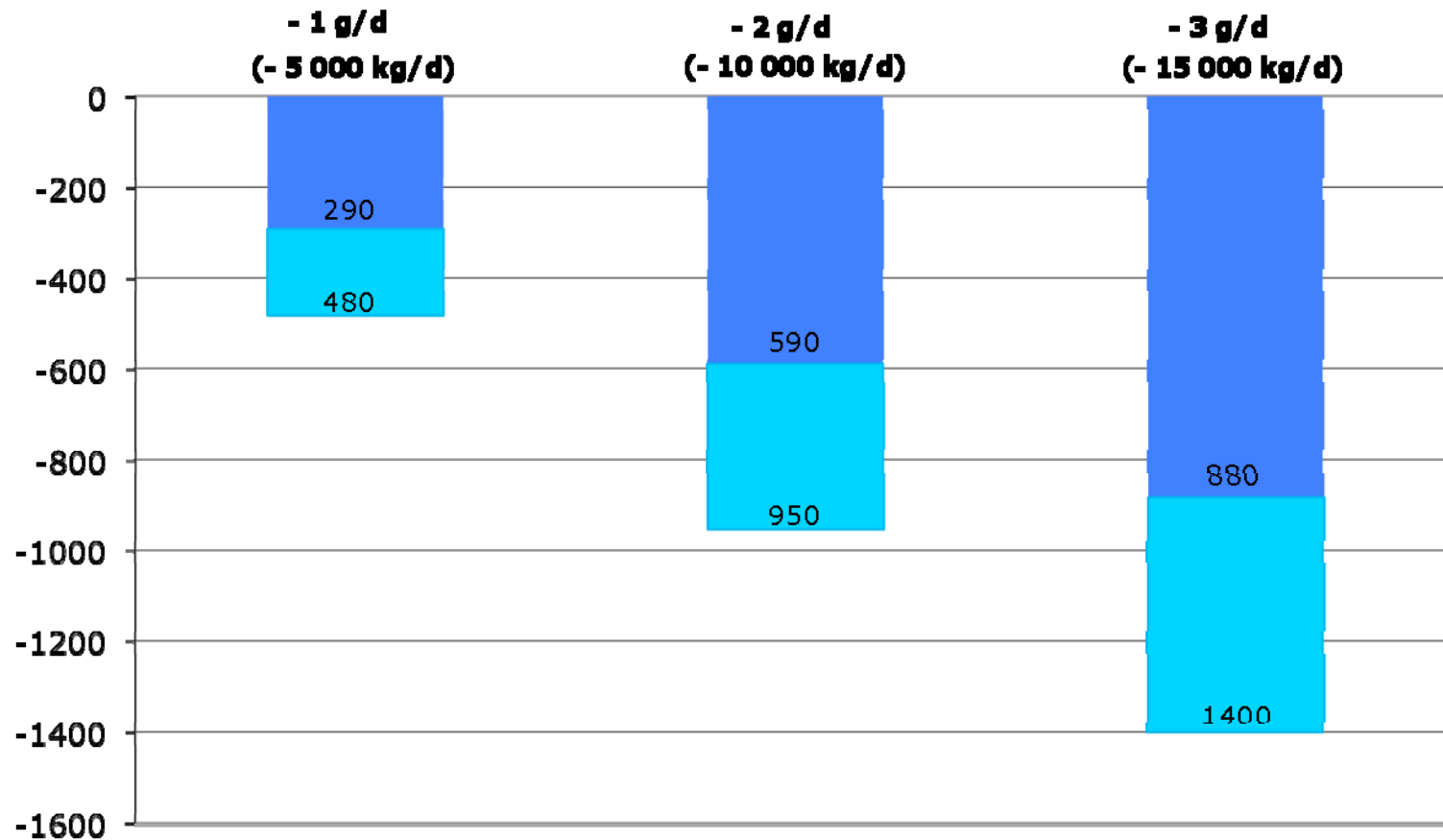
Lawrence J. Appel, M.D., M.P.H., and Cheryl A.M. Anderson, Ph.D., M.P.H.

NEJM 2010; 362: 650 - 652

Suolankäytön vähentämisen vaikutus

1. Kuolemantapauksiin

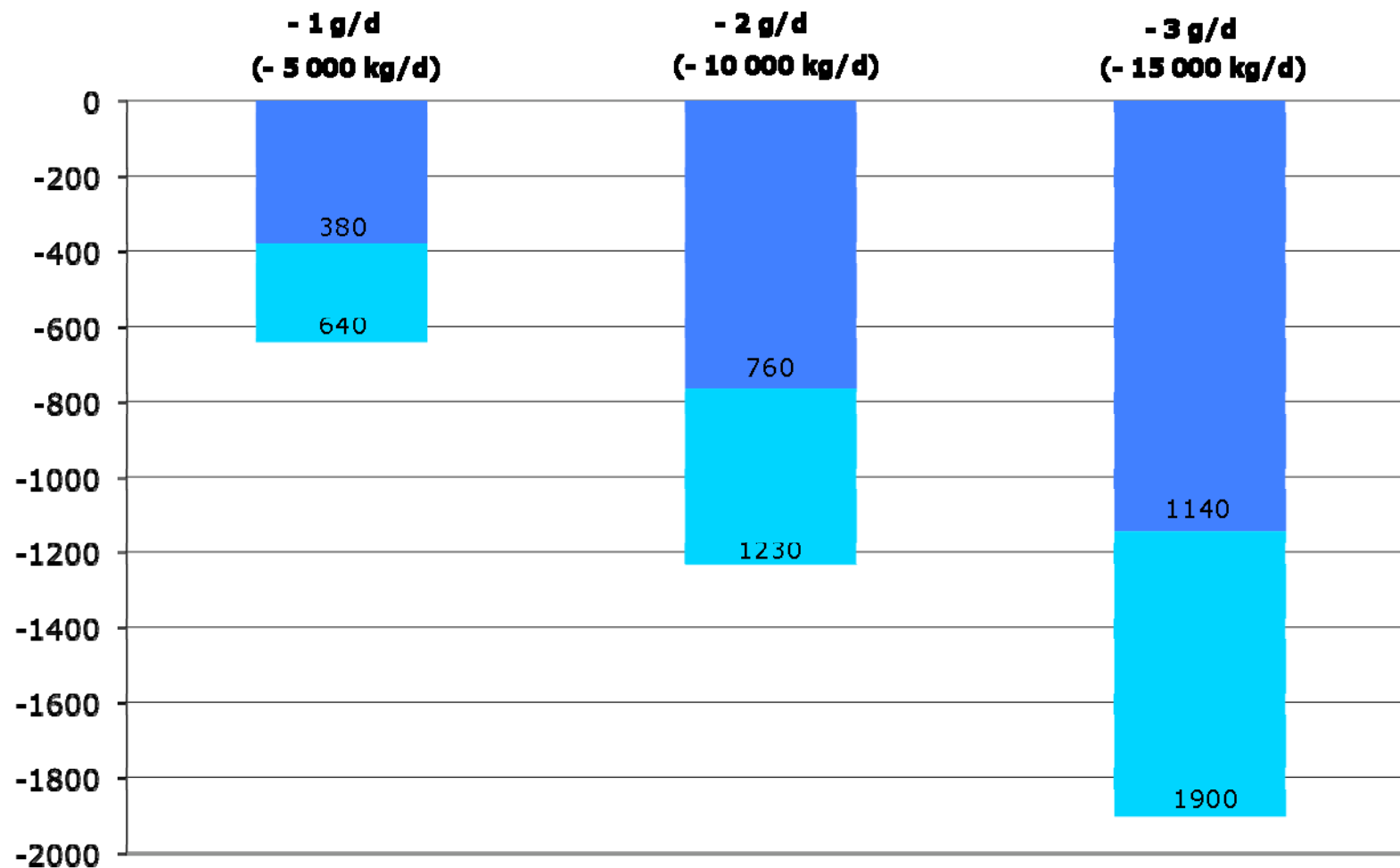

NEJM 2010; 362: 590-9 artikkelin tulokset suhteutettu Suomen asukaslukuun (jaettu luvulla 58)

Suolankäytön vähentämisen vaikutus 2. Uusiin sepelvaltimotautitapauksiin

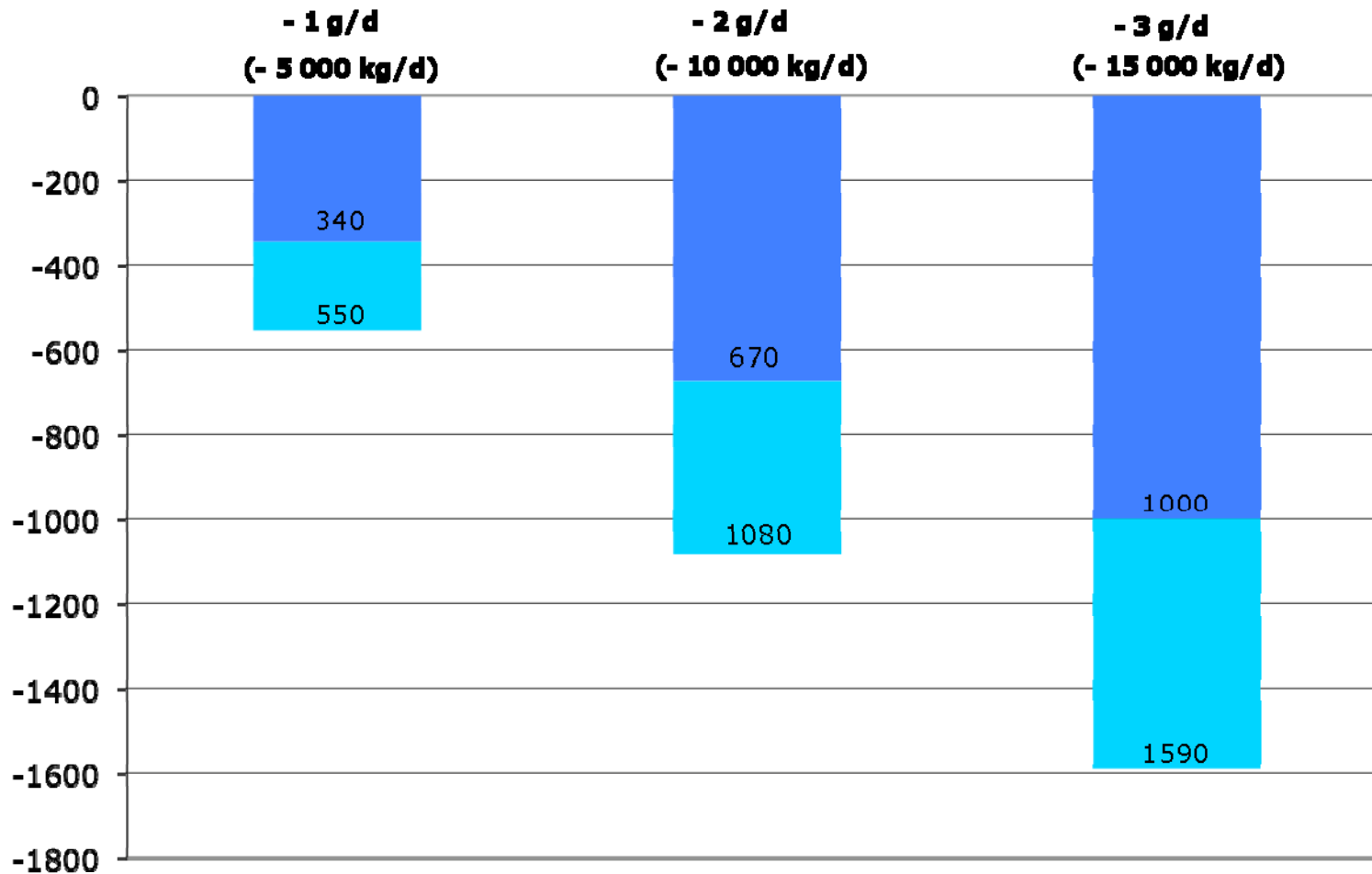

NEJM 2010; 362: 590-9 artikkelin tulokset suhteutettu Suomen asukaslukuun (jaettu luvulla 58)

Suolankäytön vähentämisen vaikutus

3. Uusiin sydäninfarkteihin

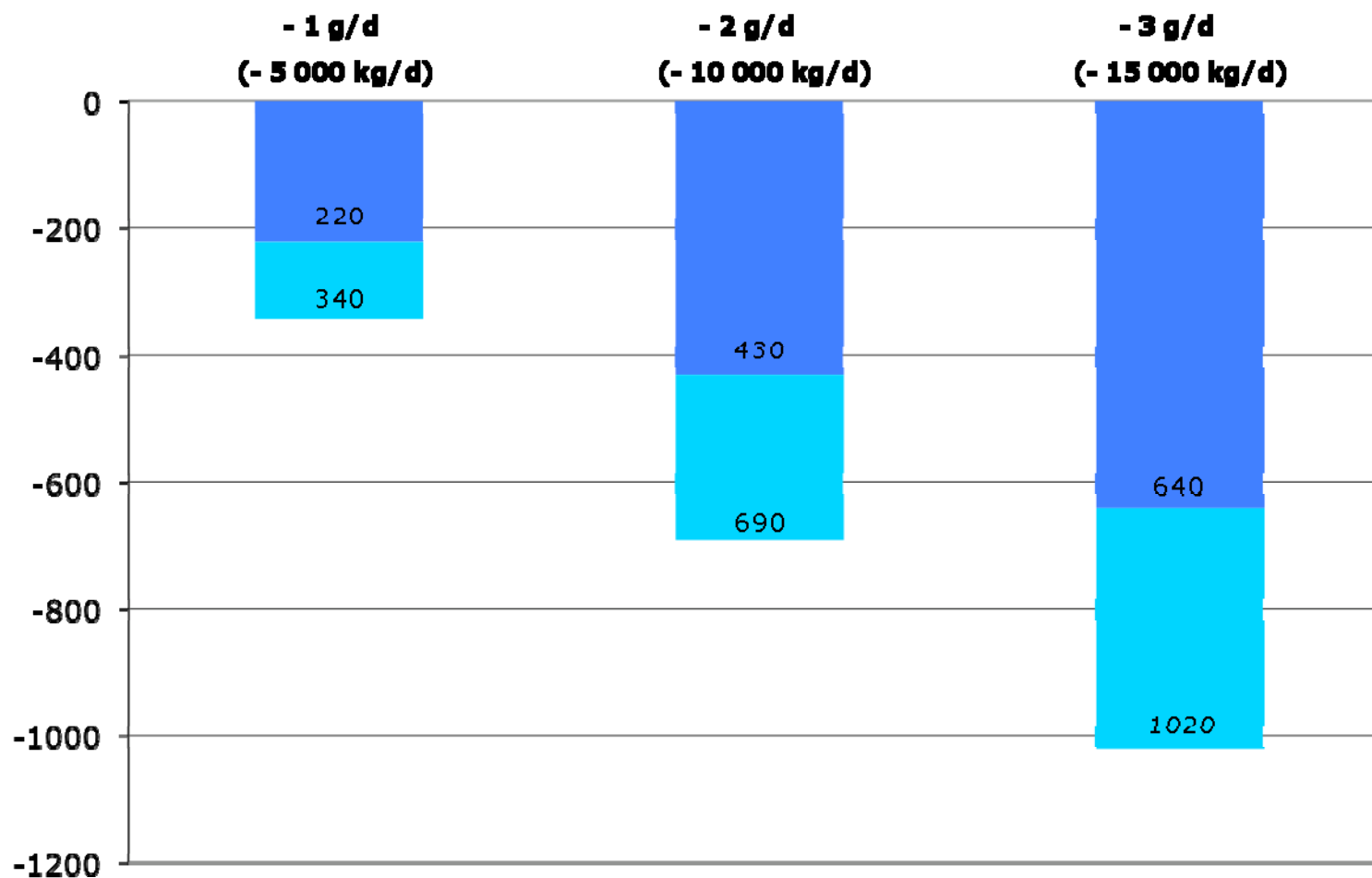

NEJM 2010; 362: 590-9 artikkelin tulokset suhteutettu Suomen asukaslukuun (jaettu luvulla 58)

Suolankäytön vähentämisen vaikutus

4. Uusiin aivohalvauksiin

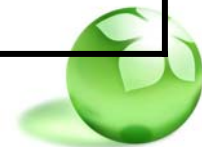

NEJM 2010; 362: 590-9 artikkelin tulokset suhteutettu Suomen asukaslukuun (jaettu luvulla 58).

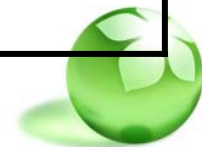
Väestötason suolan käytön vähentämisen vuosittaiset kustannukset ja vaikutukset Suomessa*

Suolan vähennys	Intervention kustannus (milj.euroa)	Terveystenhoito-menojen muutos (milj. euroa)	Terveiden elinvuosien lisäys (vuosia)	Kustannussäästö per käytetty euro
Suolan vähennys 1g/pv				
Alin arvio	3,7	-51	1300	15,4
Ylin arvio	3,7	-87	2100	26,1
Suolan vähennys 3g/pv				
Alin arvio	3,7	-150	3800	45,2
Ylin arvio	3,7	-250	6000	76,0

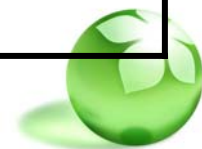
Hoidossa olevien suolan käytön vähentämisen vuosittaiset kustannukset ja vaikutukset Suomessa*

Suolan vähennys	Intervention kustannus (milj.euroa)	Terveystenhoito -menojen muutos (milj. euroa)	Terveiden elinvuosien lisäys (vuosia)	Kustannussäästö per käytetty euro
Suolan vähennys 1g/pv				
Alin arvio	3,7	-9	800	2,5
Ylin arvio	3,7	-12	1200	3,8
Suolan vähennys 3g/pv				
Alin arvio	3,7	-25	2300	7,3
Ylin arvio	3,7	-37	3600	11,1

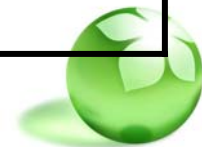
Väestötason suolan käytön vähentämisen kumulatiiviset kustannukset ja vaikutukset Suomessa 2011-2020*

Suolan vähennys	Intervention kustannus (milj.euroa)	Terveystenhoito-menojen muutos (milj. euroa)	Terveiden elinvuosien lisäys (vuosia)	Säästö per käytetty euro
Suolan vähennys 1g/pv				
Alin arvio	33	-230	3800	7,0
Ylin arvio	33	-390	6000	11,8
Suolan vähennys 3g/pv				
Alin arvio	33	-980	11200	21,2
Ylin arvio	33	-1650	17200	35,6

Hoidossa olevien suolan käytön vähentämisen kumulatiiviset kustannukset ja vaikutukset Suomessa 2011-2020*

Suolan vähennys	Intervention kustannus (milj.euroa)	Terveystenhoito-menojen muutos (milj. euroa)	Terveiden elinvuosien lisäys (vuosia)	Kustannussäästö per käytetty euro
Suolan vähennys 1g/pv				
Alin arvio	33	-50	3800	1,6
Ylin arvio	33	-80	4100	2,3
Suolan vähennys 3g/pv				
Alin arvio	33	-150	7200	4,5
Ylin arvio	33	-230	11500	6,9

Yhteenveto

- Kohonnut verenpaine ja sen haitat voitaisiin ehkäistä lähes täysin, jos väestössä ei käytettäisi suolaa
- Suolan käytön pienentäminen alentaa kohonnutta verenpainetta ja vähentää sydäninfarktiin ja aivohalvaukseen sairastumista ja niihin liittyviä kuolemia
- Koko väestön suolan käytön vähentäminen on tehokkain tapa tuottaa kustannussäästöjä
  - 3g/pv vähennys pienentäisi terveydenhuollon kuluja 150-250 milj. e/v ja lisäisi terveitä elinvuosia 4000 - 6000/v
- Suolan käytön vähentäminen voi pienentää
  - Osteoporoosin ja mahasyövän vaaraa sekä vähentää astman oireita
  - Myös näistä voi muodostua kustannussäästöjä

Suolan saantilähteet, %

Suolaa 9,3 g/vrk (6,8 g/vrk)

Miehet (naiset), 25 – 64 v.

